

Література:

1. Статистика. Офіс Генерального прокурора. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika>

2. Назимко Є.С. Покарання за злочини, вчинені спільно з дітьми: проблеми нормативно-правового регулювання та практики його застосування. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). № 2 (30). 2013. С. 161-169.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-59>

Савінова А.В.

аспірант кафедри податкового права

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
адвокат*

РОЗУМНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП УСТАНОВЛЕННЯ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ

Хоч принцип розумності рідко розглядається під кутом правотворчості, проте деякі дослідники все ж приділяють йому увагу в окресленому контексті [1, с. 169]. Розумність у межах досліджуваного її прояву пояснюється загальною необхідністю дотримуватись у процесі творення права базової настанови – діяти відповідно до здорового глузду, тобто регулювати відносини так, щоб не допустити існування явно абсурдних норм [2, с. 197–198], таких, що є недоречними, необґрунтованими, нерозсудливими. Податкове законодавство прямо не закріплює названого принципу. Однак слід ствердити, що розумність є невід’ємною характеристикою, втіленою у зміст правового регулювання в цілому, тому вона має бути забезпечена в тому числі й в сфері оподаткування.

З огляду на сказане доцільно звернутись до думки С. В. Шевчука, який зазначив, що розумність позитивного права є основною ідеєю природного права [3, с. 52], а правова система України має будуватись відповідно до цього принципу [3, с. 56]. Убачається за потрібне наведений погляд дещо доповнити міркуваннями у прив’язці до сфери правотворення. Остання є елементом правової системи [2, с. 515], отже, і на неї має розповсюджуватись дія вказаного принципу. Не можна при наведенні такої тези упускати той факт, що створення норми є процесом текстуального вираження правової ідеї, втілити яку вона й покликана. Норма за своєю суттю є загальною, при її формуванні складно наперед

визначити всю сукупність варіантів юридичних ситуацій, які практично можуть підпасти під її вплив. Тож вимога розумності у рамках розглядуваного напрямку владної діяльності має виражатись через раціональність існування норми в правовому полі в тому виді, в якому її формує розробник. Порушення досліджуваного принципу вбачається не тільки в тому випадку, коли приймається норма, що не є обґрунтованою, а й тоді, коли, з огляду на доцільність і необхідність існування норми, нормотворець нею не заповнює правовий вакуум, ігноруючи суспільний (об'єктивний) запит на її прийняття.

Перейдемо до практичної площини дії цього принципу в межах установа податкових пільг, зосередившись на волонтерській діяльності.

В абз. 2 пп. «а» пп. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 Податкового кодексу України (далі – ПК України) передбачено, що благодійна допомога у будь-якій сумі (вартості), яка надається відповідно до пп. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 цього ж Кодексу, не оподатковуються, якщо така допомога надана:

- 1) чітко визначеним платникам податку, зокрема, і волонтерам;
- 2) для закупівлі товарів, робіт або послуг;
- 3) якщо останні прямо передбачені в абз. 2 пп. «а» пп. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 ПК України або визначені в переліку, розробленому Кабінетом Міністрів України [4].

Напевно протягом повномасштабного вторгнення кожен українець натрапляв на новину, в якій зазначено, що певна фізична особа збирає кошти для потреб Збройних Сил України. Щодо оподаткування донатів, які зараховуються на рахунок волонтерів, механізм дії досліджуваної пільги такий: волонтер реєструється в спеціальному реєстрі шляхом подання заяви до контролюючого органу, вказуючи при цьому реквізити усіх рахунків, що ним використовуються для благодійної діяльності [5]; на ці рахунки від інших суб'єктів надходять суми коштів; зібрані грошові ресурси витрачаються, зокрема, на придбання товарів, робіт і послуг, що передбачені в абз. 2 пп. «а» пп. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 ПК України чи внесені до відповідного переліку; витрати документально фіксуються; у декларацію про майновий стан і доходи волонтер вносить відомості про суми, які були акумульовані ним на спеціальних рахунках протягом звітного періоду, як такі, що не включаються до розрахунку оподатковуваного доходу.

І в контексті дії цієї пільги все було б прозоро й зрозуміло, якби держава вчасно відреагувала на практичну проблемну ситуацію, що склалась. Мова йде безпосередньо про згаданий вище перелік, який затверджується Кабінетом Міністрів України. З початку воєнного стану і до 03.06.2023 р. діяв перелік, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від

24.02.2016 р. № 112. На момент введення воєнного стану цей список товарів, робіт і послуг виявився не актуальним, оскільки там були відсутні ті позиції, що в умовах сучасної війни є вкрай затребуваними з безпекової точки зору. Держава у особі вищого органу у системі органів виконавчої влади, діючи, точніше допускаючи необґрунтовану бездіяльність, до 02.06.2023 р. не реагувала на заклики волонтерів указаний перелік доповнити категоріями, що дійсно потрібні (зокрема, дрони, їх складові частини). Тільки 02.06.2023 р. Уряд почув волонтерську спільноту й все таки перелік доповнив, прийнявши відповідний нормативно-правовий акт, який набрав чинності 03.06.2023 р. [6; 7].

Чи є наведена ситуація такою, що з 24.02.2022 р. й до 02.06.2023 р. відповідає принципу розумності? Очевидно, ні, оскільки протягом терміну, що перевищив один рік, регулятор допускав безглузду проблему – попит на дрони масовий, збори на них повсюдні, але сам товар знаходиться за межами відповідного переліку, таким чином, його придбання тягне за собою оподаткування сум, які були зібрані волонтером на спеціальному рахунку і витрачені з нього ж, на загальних умовах: 18 % податку на доходи фізичних осіб та 1,5 % військового збору. Регулятор свою помилку виправив, зазначивши, що Постанова від 02.06.2023 р. № 550, якою розширено перелік, застосовується з 24.02.2022 р. Але це не відмінняє того факту, що протягом довгого періоду часу практичний і нормативний аспекти не були узгоджені.

Керуючись наведеним, слід резюмувати таке. Розумність є принципом, на підставі якого здійснюється нормотворча діяльність, у тому числі й щодо встановлення, зміни чи скасування податкових пільг. Указана засада, не будучи прямо закріпленою у ст. 4 ПК України, є невід’ємною в контексті творення податкових пільг, оскільки впливає з загальних вимог до розробки норм права. Її зміст відображається шляхом своєчасного прийняття обґрунтованих і доречних податкових норм.

Література:

1. Буряковська К. О. Юридичні стандарти, що ґрунтуються на принципі розумності. *Філософія права і загальна теорія права*. 2015. № 1–2. С. 169–177.

2. Загальна теорія права: підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук’янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2021. 568 с.

3. Шевчук С. В. Основи конституційної юриспруденції: навч. посіб. Харків: Консум, 2002. 296 с.

4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#Text> (дата звернення: 10.06.2023).

5. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 10.06.2023).

6. Про затвердження переліку засобів, товарів (робіт, послуг), сума (вартість) благодійної допомоги для закупівлі або у вигляді яких не включається до оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 р. № 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.06.2023).

7. Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 112: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.06.2023 р. № 550. *Урядовий кур'єр*. 2023. № 111.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-318-0-60>

Волюйко О.М.

*старший викладач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0002-3723-5415>*

КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ, СПРЯМОВАНИЙ НА РОЗВИТОК ТА ОПТИМІЗАЦІЮ ЇХ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ОПИС)

У період реформування Національної поліції України необхідність успішної реалізації професійної діяльності працівників поліції актуалізує проблему їх психологічної готовності до інновацій. Під час проектування комплексного тренінгу ми виходили із положення, що професійне вдосконалення поліцейських – це безперервний процес цілеспрямованого розвитку особистості в результаті здійснення професійної діяльності та особистої активності, спрямованої на освоєння і використання інноваційного правоохоронного досвіду з метою професійного зростання і самореалізації у професії. Готовність до інновацій, як різновид психологічної готовності, являє собою багатокомпонентний комплекс, що включає ініціативність, готовність до змін, особистісну та діяльнісну рефлексію, індивідуально – стильові особливості саморегуляції, здатність до самоуправління, реактивні та проактивні стратегії долаючої поведінки, психологічну ресурсність та можливості застосування цих характеристик в реальній професійній